Kâinat, Kur’ân’ını okurken

Bozyazı’dan Ahmet Yıldırım: “Risale-i Nur’da okuma ölçüleri nelerdir? Okumanın önemi ve mahiyeti nedir?”

KUR’ÂN, KÂİNATI OKUYOR

İlk inen âyet “Oku!” emri olmakla beraber, daha sonra inen âyetlerde kâinatı okuyarak, bize kâinatı nasıl okumamız gerektiği konusunda örnek bir okuyuş tarzı gösteren, bizzat Kur’ân’ın kendisidir. Bediüzzaman Hazretlerinin aynen ifadesiyle: “Kâinat mescid-i kebirinde, Kur’ân, kâinatı okuyor.” 1

Risale-i Nur’un muhtelif yerlerinde kâinat, boş madde yığını olarak değil; “kitab-ı kebir-i kâinat” olarak vasfediliyor. Yani büyük kâinat kitabı!

Demek esasen biz kendimiz bir büyük kitabın sayfaları arasında gezinmekteyiz ve bizzat bizim kendimiz de okunmamız gereken birer sayfadan ibaretiz!

Şu halde içinde ve özünde bizim de bulunduğumuz “kâinat kitabını” okumalıyız ve kâinat kitabını Kur’ân’ın okuyuşu gibi okumalıyız!

KUR’ÂN, KÂİNATA YARATICI HESABINA BAKIYOR

Hiç şüphesiz Kur’ân, varlıklardan kendi değerleri adına değil, Yaratıcıları adına bahsediyor. Her şey Allah’ın sonsuz ilmini, iradesini, kudretini, hâkimiyetini, hikmetini, hilkatini, tedbir ve tedvirini, yani yöneticiliğini gösteren birer satırdan ibarettir. Kur’ân varlıklara bu satırlar hesabına bakmıyor. Çünkü bu satırlar birer isimden, resimden ve infialden; yani yapılan birer eserden ibarettirler. Yapılan eserler de zorunlu olarak “Yapan”ı gösterirler.

Eşsiz bir san’at eseri olan kâinatın müzeyyen, yani tezyin edilmiş bir Kur’ân olduğunu beyan eden Bedîüzzaman Hazretleri, Kur’ân-ı Hakîm’in ise büyük kâinat Kur’ân’ının en yüksek bir müfessiri ve en beliğ bir tercümanı olduğunu kaydeder. Saîd Nursî Hazretlerine göre Kur’ân-ı Hakîm şu kâinat sayfalarında ve zamanların yapraklarında kudret kalemiyle yazılan tekvinî âyetleri, yani yaratış âyetlerini cinlere ve insanlara ders vermektedir. Kur’ân, her biri birer manidar harf olan varlıklara mânâ-yı harfî nazarıyla bakar. Yani onlara Yaratıcıları adına bakar ve öyle de bakılmasını önerir.

Bu bakışta, “Ne güzel yapılmış ve ne güzel bir surette Sâni’in cemâline delâlet ediyor” ölçüsü hâkimdir.

ON İKİNCİ SÖZ’DE KUR’ÂN’IN HİKMETİ

On İkinci Söz’de, meşhur ve san’atkâr bir hâkimin yazdığı hârika bir Kur’ân’dan temsil getirilir. Şöyle ki, hâkim her âyet için, işâret ettiği mânâya göre farklı mücevherler, farklı renkler, kıymettâr cevherler kullanır. Farklı hakîkatleri, farklı cevherlerle ve farklı renklerle yazar. Öyle süsleyip nakış nakış işler ki, okumayı bilen bilmeyen herkes temâşâsından hayran kalırlar. Bilhassa ehl-i hakîkat, mânâlarla mücevherlerin ve tezyinâtın uyumu karşısında mest olurlar.

Sonra o hâkim, yazdığı bu eşsiz Kur’ân’ı bir ecnebî filozofa, bir de Müslüman âlime vererek her birisine bu harika kitap hakkında birer eser yazmalarını emreder. En güzel esere mükâfat vereceğini taahhüt eder.

Ecnebi filozof yazdığı eserde yazıların renklerinden, renklerin mücevherlere uyumundan, mücevherlerin güzelliğinden, cevherlerin kıymetinden, ayar değerinden ve özelliklerinden, harflerin nakışlarından, mürekkebin kalitesinden, kitabın yazılarının harika oluşundan bahseder.

Âlim ise, kitabın tezyinatıyla, harflerin geçici nakışlarıyla pek meşgul olmaz. Sadece âyetlerin mânâlarıyla uyumlu mücevherler kullanıldığını takdir eder. Fakat âyetlerin manalarını yüksek bir anlayış ve kavrayışla okur, anlar ve tefsir eder.

Her ikisi de yazdıkları eseri hâkime sunarlar. Hâkim, yazıların nakışlarıyla ilgilenen, fakat mânâlarına inmeyen filozofun eserini iâde eder. Fakat âyetlerin mânâlarını derinliğine tefsir eden eser sahibini ödüllendirir.

KUR’ÂN, BİZİ KÂİNATI OKUMAYA DÂVET EDİYOR

Bu temsilin yorumunu Bedîüzzaman Hazretleri şöyle yapar: O süslü Kur’ân, bu eşsiz san’atlarla yaratılmış kâinattır. O hâkim, Hakîm-i Ezelî olan Allah’tır. O adamlardan birisi, tabiata ve kâinata sırf nakışları, maddenin özellikleri, güzellikleri ve süslü yapıları için bakan felsefecilerdir. Diğeri ise, kâinata Yaradan hesabına bakan, kâinatta var olan her şeyin ifade ettiği derin manayı anlayan, ifade eden ve ders veren, kâinatın gizli yaratılış sırlarını çözen, tabiattan ve varlıklardan hareketle Yaradan’ın eşsiz yaratıcılığını, iradesini, ilmini, hikmetini, kudretini gören ve gösteren Kur’ân’dır.2

Kur’ân bizi kâinatı okumaya dâvet etmektedir. Kur’ân’ın kâinattan, dünyadan,

tabiattan, güneş ve ayın hareketlerinden, insanlar ve cinlerin yaratılışlarından, gece ve gündüzden, hayvanların varlık sebeplerinden, bitkilerin nimet değerinden bahsedişi bütün bunlarda Allah'ın varlığına, birliğine deliller olduğu için, âhiret hayatına ve diğer iman esaslarına açılan muhtelif kapılar ve pencereler bulunduğu içindir.

Binâenaleyh, Kur'ân'ın penceresinden kâinata baktığımızda ister gece ve gündüz ölçüsü yirmi dört saatten ibaret olan sıcak bölgeleri, ister altı ay gece, altı ay gündüz olan kutup bölgelerini değerlendirelim; hepsinde Allah'ın eşsiz gücünü, sonsuz kudretini, sınırsız ilmini ve hadsiz iradesini görmekte ve anlamakta gecikmeyiz.

Dipnotlar:

1- Sözler, s. 36.
2- Sözler, s. 121.